

Guía Docente				
Datos Identificativos				2017/18
Asignatura (*)	Xestión da empresa familiar		Código	611507010
Titulación	Mestrado Universitario en Dirección e Administración de Empresas (2013)			
Descriptorios				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	3
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	EconomíaEmpresa			
Coordinación	Rivera Castiñeira, M. Berta	Correo electrónico	b.rivera@udc.es	
Profesorado	Rivera Castiñeira, M. Berta	Correo electrónico	b.rivera@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Os obxectivos desta materia son coñecer a relevancia da empresa familiar, desde múltiples perspectivas. Neste senso, profundizarase no estudo e na investigación das características e problemática da empresa familiar dende un punto de vista tanto conceptual coma aplicado.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A14	CE14 - Coñecer as características específicas das empresas familiares, con especial incidencia nos aspectos críticos da súa xestión e dirección.
A21	CE21 - Diseñar sistemas de información para a empresa.
A22	CE22 - Manexar ferramentas informáticas para a xestión de empresas.
A23	CE23 - Diseñar postos de traballo.
A24	CE24 - Diseñar sistemas de incentivos.
A25	CE25 - Implantar políticas de selección de persoal e deseñar carreiras profesionais
B1	CB6 - Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
B2	CB7 - Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
B3	CB8 - Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos
B4	CB9 - Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades
B6	CG1 - Organizar e planificar a xestión empresarial.
B7	CG2 - Resolver problemas empresariais.
B8	CG3 - Tomar decisións na empresa de forma efectiva.
B9	CG4 - Compromiso ético na dirección empresarial.
B10	CG5 - Aplicar coñecementos á xestión empresarial
B11	CG6 - Aprender novas técnicas de dirección de empresas.
B12	CG7 - Adaptarse a novas situacións e xerar novas ideas no mundo empresarial.
B14	CG9 - Entender a importancia da cultura emprendedora.
B15	CG10 - Desenvolver no alumno capacidades analíticas, sintéticas e operativas necesarias para actuar no mundo das empresas familiares, o cal implica a capacidade para trasladar os coñecementos recibidos a situacións concretas.
C1	CT01 - Saber manexar as fontes de información relevante e o seu contido
C2	CT02 - Valorar criticamente o coñecemento e a tecnoloxía.
C3	CT03 - Valorar a importancia da aprendizaxe ao longo de toda a carreira profesional.
C4	CT04 - Traballar en equipo e desenvolver un espírito lóxico e creativo.

C5	CT05 - Capacidade de análise e síntese
C6	CT06 - Comunicación oral e escrita.
C7	CT07 - Capacidade crítica.
C8	CT08 - Capacidade de liderado
C9	CT09 - Habilidade para traballar de forma autónoma.
C10	CT10 - Capacidade para comunicarse con expertos doutras áreas.
C11	CT11 - Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Comprender a problemática específica das empresas familiares e incidir nos aspectos críticos da dirección e xestión de este tipo de organizacións.		AP14	BP1 CP1
		AP21	BP2 CP2
		AP22	BP3 CP3
		AP23	BP4 CP4
		AP24	BP6 CP5
		AP25	BP7 CP6
			BP8 CP7
			BP9 CP8
			BP10 CP9
			BP11 CP10
			BP12 CP11

Contidos	
Temas	Subtemas
Bloque 1. Características das empresas familiares.	1.1. Introducción: Principales características e problemas
Bloque 2. Goberno da empresa familiar.	1.2. O sistema de la empresa familiar
Bloque 3. Evolución e continuidade.	1.3. Conflictos: origen e posibles soluciones
	1.4. Relaciones, cultura e valores.
	2.1. Órganos de goberno da familia e da empresa
	2.2. O protocolo familiar.
	3.1. Evolución e crecemento.
	3.2. Sucesión e continuidade.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Estudo de casos	A14 A21 A22 A23 A24 A25 B15 B14 B12 B11 B10 B9 B8 B7 B6 B4 B3 B2 B1 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11	10	20	30
Solución de problemas	A21 A22 A23 A24 A25 B1 B2 B3 B9 B10 B14 C1 C2 C3 C7 C8	4	12	16

Presentación oral	C1 C2 C5 C6 C7 C10 C11	2	4	6
Discusión dirixida	C1 C2 C4 C5 C6 C7 C8 C10 C11	4	12	16
Análise de fontes documentais	C1 C2 C5 C6 C7 C11	0.5	1.5	2
Atención personalizada		5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Os grupos de traballos asignados á realización do proxecto de empresa, resolverán cuestións relativas aos temas que conformen os contenidos desta materia. O obxectivo é que o profesor propoña casos de estudo vinculados coa empresa familiar, coa finalidade de buscar unha conexión entre os contidos da materia e a realización final do proxecto.
Solución de problemas	Nos casos de estudio, que se propoñan na materia, os alumnos deberán desenrolar habilidades para identificar os problemas que xurdan no ámbito da empresa familiar e resolvelos de forma eficiente e rigorosa.
Presentación oral	Os alumnos de forma individual ou en grupo, deberán defender diante do profesor e doutros estudantes, os avances efectuados nos seus traballos, así como a validez das decisións adoptadas dentro dos problemas que se identifiquen.
Discusión dirixida	Consiste nun intercambio de ideas e opinións entre os integrantes de cada un dos grupos e os responsables dos casos de empresa, acerca dun tema específico, relacionado co caso. Debateranse problemas e situacións relativas á toma de decisión no ámbito da empresa familiar.
Análise de fontes documentais	O estudante deberá de identificar e consultar as fontes documentais necesarias para o problema que pretenda resolver en cada momento. O profesor deberá actuar orientando dito análise documental.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	O profesor ademais de atender ás cuestións expostas polos estudantes en cada una das clases, atenderaos de forma máis ampla e personalizada nas sesións de tutorías.
Discusión dirixida	Nos horarios de tutorías o alumno será atendido para aclarar aquelas dúbidas que lle xurdan, tanto no desenvolto dos casos de estudo, como para a preparación do proxecto.
Presentación oral	Alunos con dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia: Empregarase a plataforma Moodle e o correo electrónico como vehículo de comunicación principal para a xestión de contidos, tutorías e a entrega de traballos.
Solución de problemas	Acordarase ao comezo do curso un calendario específico de datas compatible coa súa dedicación, mais Terán a mesma obriga de realizaren actividades e de acudir en a calquera tipo de proba de avaliación que o alumnado a tempo completo.
Análise de fontes documentais	

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Estudo de casos	A14 A21 A22 A23 A24 A25 B15 B14 B12 B11 B10 B9 B8 B7 B6 B4 B3 B2 B1 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11	Valorarase a capacidade do alumno para aplicar a metodoloxía do caso utilizando os coñecementos específicos desta materia.	70
Solución de problemas	A21 A22 A23 A24 A25 B1 B2 B3 B9 B10 B14 C1 C2 C3 C7 C8	Valorarase a capacidade do alumno para aplicar a solución de problemas utilizando os coñecementos específicos desta materia.	30

Observacións avaliación

Tanto o estudo de casos como a solución de problemas exige para súa realización a aplicación adecuada das metodoloxías impartidas, a presentación oral dos resultados do análise, a capacidade de discutir e defender os criterios que sustentan o análise e a búsqueda, filtrado, selección e consulta de fontes de documentación que apoyen o análise. Todos estos aspectos figuran de forma explícita nas metodoloxías del curso.

Avaliación segunda oportunidade: o sistema de avaliación aplicado na primeira oportunidade manterase para a segunda oportunidade.

Alumnos con dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia: empregarase a plataforma Moodle e o correo electrónico como vehículo de comunicación principal para a xestión de contidos, titorías e a entrega de traballos. Acordarase ao comezo do curso un calendario específico de datas compatible coa súa dedicación, mais Terán a mesma obriga de realizaren actividades e de acudir a calquera tipo de proba de avaliación que o alumnado a tempo completo.

Fontes de información

Bibliografía básica

- Corona, J. (ed) (2011). Empresa Familiar: aspectos jurídicos y económicos. Deusto
  - Casillas, J.C. y otros (2005). La gestión de la empresa familiar. Thompson
  - GalveC. y Salas, V. (2003). La empresa familiar en España. Fundación BBVA
  - Rojo, A., Diéguez, J., López, P. (2011). Importancia del concepto de Empresa Familiar en investigación: utilización de la base de datos SABI para su clasificación. Revista de Empresa Familiar1(1)
- A maiores da Bibliografía relacionada, dado que o análise e búsqueda de fontes documentales é unha das metodoloxías desenvolvidas durante o curso, será o propio alumno (orientado polo profesor) quen en función dos problemas que teña que abordar buscará as referencias documentales máis apropiadas. A lo longo do curso, recomendarase material adicional correspondente aos contidos impartidos.

Bibliografía complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías